

Министерство образования и науки Республики Татарстан
Государственное автономное профессиональное образовательное учреждение
«ЕЛАБУЖСКИЙ ПОЛИТЕХНИЧЕСКИЙ КОЛЛЕДЖ»

Рассмотрено
на заседании ЦМК ОУД и ОГСЭ

В.Г. Романова
« 12 » апреля 2023 г.
Протокол № 9

Согласовано
Заместитель директора по УМР

О.С.Шарабрина
« 12 » апреля 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ

ОУД.14 РОДНАЯ ЛИТЕРАТУРА (татарская)

Специальность: **13.02.11 Техническая эксплуатация и обслуживание электрического и электромеханического оборудования (по отраслям)**

г.Елабуга, 2023 г.

Уку дисциплинасының эш программасы:

- Россия Федерациясе Мәгариф һәм фән министрлығының 2017 елның 21 декабрьдәге 1196 номерлы боерыгы белән расланган (Россия Федерациясе Юстиция министрлығында 2017 елның 21 декабрдә теркәлгән рег. №49356);

- «Урта һөнәри белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартларына үзгәрешләр кертү турында»Россия Федерациясе Мәгариф министрлығының 2022 елның 01 сентябрдәге 796 номерлы боерыгы;

- «Россия Федерациясе Мәгариф һәм фән министрлығының 2012 елның 17 маендагы 413 номерлы боерыгы белән расланган урта гомуми белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартына үзгәрешләр кертү турында»Россия Федерациясе Мәгариф министрлығының 2022 елның 12 августындагы 732 номерлы боерыгы;

Педагогик советта расланган тәрбияләнүнең эш программасы №5 «19» апрель 2023 ел.

Укытучы: Мөхәммәдиева р. м./ _____

СОДЕРЖАНИЕ

1.ПАСПОРТ ПРОГРАММЫ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ	4
2.СТРУКТУРА И СОДЕРЖАНИЕ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ	9
3.УСЛОВИЯ РЕАЛИЗАЦИИ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ	16
4.КОНТРОЛЬ И ОЦЕНКА РЕЗУЛЬТАТОВ ОСВОЕНИЯ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ	19

1. УКУ ДИСЦИПЛИНАСЫ ПРОГРАММАСЫ ПАСПОРТЫ

Уд.14 туган әдәбият

1.1. Программаның кулланылыш өлкәсе:

Уку дисциплинасы программасы 13.00.00 Электро- и теплоэнергетика:
13.02.11 Техническая эксплуатация и обслуживание электрического и электромеханического оборудования (по отраслям) белгечлекләренә зурланган төркеме составына керүче СПО белгечлекләре буенча төп һөнәри белем бирү программасының бер өлеше булып тора.

Алынган һөнәри белем профиле технологик.

1.2. Төп һөнәри белем бирү программасы структурасында уку дисциплинасының урыны: дисциплина гомуми белем бирү циклына керә.

1.3. Уку дисциплинасының максатлары һәм бурычлары дисциплинаны үзләштерү нәтижәләренә таләпләр:

ОУДНЫҢ уку дисциплинасын үзләштерү.14 туган әдәбият түбәндәге нәтижәләргә ирешүне тәмин итә:

шәхси:

Л 1 укучыларның Россия гражданлык үзенчәлеген аңлаулары;

Л 2 үз-үзенә үстерүгә, мөстәкыйльлеккә һәм үзбилгеләнүгә әзерлек;

Л 3 уку һәм шәхес үсеше өчен мотивация булу;

Л 4 Россия Федерациясе халыкларының рухи-әхлакый кыйммәтләре, тарихи һәм милли-мәдәни традицияләр нигезендә шәхеснең эчке позициясен максатчан үстерү, әһәмиятле кыйммәт-мәгънә кую системасын, коррупциягә каршы дөньяга караш, хокук аңын, экологик культураны формалаштыру, максатлар кую һәм тормыш планнары төзү сәләтен булдыру.

метапредметлы:

М 1 укучылар үзләштергән предметара төшенчәләр һәм универсаль уку гамәлләре (регулятив, танып белү, коммуникатив);

М 2 аларны танып белү һәм социаль практикада куллану сәләте, уку эшчәнлеген мөстәкыйль планлаштыруга һәм гамәлгә ашыруга, педагогик хезмәткәрләр һәм яшьтәшләр белән уку хезмәттәшлеген оештыруга, шәхси

белем бирү траекториясен төзүдә катнашуга эзерлек;

М 3 уку-тикшеренү, проект һәм социаль эшчәнлек күнекмәләрен үзләштерү;

предметлы:

П 1 нәфис әдәбият телләре стильләре системасы турында күзаллауларның формалашуы;

П 2 рус әдәби теле нормалары турында төшенчәләрнең формалашуы һәм алар турында белемнәрне сөйләм практикасында куллану;

П 3 уку-фәнни (өйрәнелә торган уку дисциплиналары материалында), социаль-мәдәни һәм эшлекле аралашу өлкәләрендә төрле типтагы һәм жанрдагы телдән һәм язма монологик һәм диалогик әйтемнәр булдыру күнекмәләренең формалашуы;

П 4 үз сөйләмен күзәтү нигезендә үз-үзеңне анализлау һәм үз-үзеңне бәяләү күнекмәләрен үзләштерү;

П 5 Текстта ачык һәм яшерен, төп һәм икенчел мәгълүмат булу күзлегеннән анализлау осталыгы;

П 6 текстларны тезислар, конспектлар, аннотацияләр, рефератлар, төрле жанрлардагы эсәрләр рәвешендә тәкъдим итү осталыгы;

П 7 рус теленең сурәтләү-аңлату мөмкинлекләре турында күзаллауларның формалашуы;

П 8 текстны анализлау процессында язучының тарихи, тарихи-мәдәни контекстын һәм ижаты контекстын исәпкә алу күнекмәләренең формалашуы;

П 9 нәфис текстларда образларны, темаларны һәм проблемаларны ачыклау һәм темага, текст проблемасына үз мөнәсәбәтен киңәйтелгән аргументлы телдән һәм язма әйтемнәрдә белдерү сәләте.

ОУДНЫҢ уку дисциплинасын үзләштергән чыгарылыш укучысы.14 туган әдәбият (рус), гомуми һәм һөнәри компетенция элементларына ия булырга тиеш:

01 нче бит. Төрле контекстларга карата һөнәри эшчәнлек мәсьәләләрен чишү ысулларын сайларга.

02 нче бит. Профессиональ эшчәнлек бурычларын үтәү өчен мәгълүматны эзләү, анализлау һәм интерпретацияләүнең заманча чараларын һәм мәгълүмати технологияләрне куллану.

03 нче бит. Үз һөнәри һәм шәхси үсешенә, һөнәри өлкәдә эшкуарлык эшчәнлегенә планлаштыру һәм гамәлгә ашыру, төрле тормыш ситуацияләрендә финанс грамоталылыгы буенча белемнәрне куллану.

04 нче бит. Коллективта һәм командада эффектив аралашу һәм эшләү.

Якынча 05. Социаль һәм мәдәни контекст үзенчәлекләрен исәпкә алып, Россия Федерациясенең дәүләт телендә телдән һәм язма коммуникацияләр алып барырга.

06 яшьләр тирәсе. Гражданлык-патриотик позицияне күрсәтү, традицион гомумкешелек кыйммәтләре нигезендә аңлы тәртип күрсәтү, шул исәптән милләтара һәм динара мөнәсәбәтләрне гармонияләштерүне исәпкә алып, коррупциягә каршы тәртип стандартларын куллану.

09 нчы ел. Дәүләт һәм чит телләрдә профессиональ документациядән файдаланырга.

ПК 5.1. Башкаручы персоналның эшчәнлеген планлаштыру һәм идарә итү.

ОУДНЫҢ уку дисциплинасын үзләштерү.¹⁴ туган әдәбият (рус)тәрбиянең түбәндәге шәхси нәтижәләренә ирешүне тәэмин итә:

ЛР 2 актив гражданлык позициясен күрсәтүче, намуслылык, намуслылык, ачыклык принципларына тугрылык күрсәтүче, икътисади актив һәм студентлар һәм территорияль үзидарәдә, шул исәптән ирекле шартларда, нәтижәле хезмәттәшлек итүче һәм иҗтимагый оешмалар эшчәнлегендә катнашучы.

Лр 5 туган мәдәнияткә, туган илгә, туган халыкка, кече Ватанга мэхәббәт нигезендә тарихи хәтергә, Россиянең күпмилләтле халкының традицион кыйммәтләрен кабул итүгә тугрылыгын күрсәтә.

Лр 7 кеше шәхесенә өстенлекле кыйммәтен аңлаучы; төрле ситуацияләрдә, эшчәнлекнең барлык формаларында һәм төрләрендә үз һәм башкаларның уникальлеген хөрмәт итүче.

Лр 8 төрле этномәдәни, социаль, конфессиональ һәм башка төркем вәкилләренә хөрмәт күрсәтүче һәм күрсәтүче. Күпмилләтле Россия Дәүләтенә мәдәни традицияләрен һәм кыйммәтләрен саклау, арттыру һәм трансляцияләүдә катнаша.

Лр 11 эстетик кыйммәтләргә хөрмәт күрсәтүче, эстетик мәдәният нигезләренә ия.

Лр 13 эш бирүчеләренә өметләренә туры килергә әзер: актив, проект-фикерле, коллектив белән нәтиҗәле хезмәттәшлек итүче һәм хезмәттәшлек итүче, профессиональ таләпләренә аңлы рәвештә үтәүче, җаваплы, пунктуаль, дисциплиналы, тырыш, тәнкыйди фикерле, һөнәри ныклык күрсәтүче.

Лр 19 үз һөнәри үсешә белән идарә итүче, үз тормыш тәҗрибәсен, шәхси уңыш критерийларын рефлексив бәяләүче, өзлексез белем бирүнең кыйммәтен танучы.

Уку материалын яхшырак үзләштерү өчен аны техник укуыту чаралары, видео-, аудиоматериаллар, заманча компьютер проектлау программалары кулланып сөйләргә кирәк.

Дисциплинаның эш программасында укучыларның тематикасы күрсәтелгән индивидуаль проект биремә планлаштырыла.

Курс методик кулланмалар һәм практик эшләренә башкаруга күрсәтмәләр белән тәэмин ителгән.

1.4. Укуыту дисциплинасы программасын үзләштерү өчен тәкъдим ителгән сәгатьләр саны:

белем бирү йөкләнеше күләме 46 сәгать, шул исәптән:

укуытучы белән үзара бәйләнештә уку йөкләнеше-46 сәгать;

укучының мөстәкыйль эше каралмаган.

2. СТРУКТУРА И СОДЕРЖАНИЕ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ

2.1. Объем учебной дисциплины и виды учебной работы

Вид учебной работы	Количество часов
Объем образовательной нагрузки (всего)	46
Учебная нагрузка во взаимодействии с преподавателем	46
в том числе:	
Теоретическое обучение	24
Лабораторные работы	0
Практические занятия	20
из них в форме практической подготовки	2
Контрольные работы	0
Промежуточная аттестация	0
Консультация	2
Индивидуальное проектное задание	0
Курсовая работа (проект)	0
Самостоятельная работа обучающегося	0
Промежуточная аттестация в форме дифференцированного зачета во 2 семестре	

2.2. ОУДНЫҢ тематик планы һәм уку дисциплинасының эчтәлеге.14 туган әдәбият (татар әдәбияты)

Бүлекләр	Уку материалының эчтәлеге	Сәгать саны	Үзләш. дәрәжәсе
1 нче бүлек. Татар әдәбияты тарихына кереш		2	
тема 1.1 Болгар чоры әдәбияты. Кол Гали ижаты һәм тормышы.	Практик эш №1. Татар әдәбияты тарихының чорларга бүленеше. Болгар чоры әдәбиятына күзәтү. Кол Гали ижаты һәм тормышы. “Кыссаи Йосыф” поэмасы, тарихы, композициясе.	2	1
2 нче бүлек. Алтын Урда чоры әдәбияты		4	
тема 2.1 Алтын Урда чоры әдәбияты. Сәиф Сараи эшчәнлеген һәм тормышы.	Практик эш №2. Алтын Урда чоры әдәбиятына күзәтү. Дастан турында төшенчә. Сәиф Сараи эшчәнлеген һәм тормышы. “Сөһәйл вә Гөлдерсен” дастанының идея эчтәлеге	2	1
тема 2.2 “Идегәй” дастаны	“Идегәй” дастанының төп сюжеты.	2	2
3 нче бүлек. Казан ханлыгы чоры әдәбияты		2	
тема 3.1 Казан ханлыгы чоры әдәбияты. Мөхәммәдъярның тормышы, ижаты.	Практик эш №3. Казан ханлыгы тарихы һәм мәдәниятенә күзәтү. Мөхәммәдъярның тормышы, ижаты. “Нуры Содур”, “Төхфәи Мәрдан” поэмалары.	2	1
4 нче бүлек. XVII – XVIII йөз татар әдәбиятына күзәтү		4	
тема 4.1 XVII йөз татар әдәбияты. Мәүлә Колый “Хикмәтләр”	Практик эш №4. XVII йөз әдәбияты. Мәүлә Колый “Хикмәтләр”	2	2
тема 4.2 XVIII йөз татар әдәбияты. Габдерәхим Утыз Имәни ижаты. Мәдхия һәм мәрсияләр.	XVIII йөздә ижат иткән әдипләр, татар әдәбиятында жанрлар. Габдерәхим Утыз Имәни ижаты. Мәдхия һәм мәрсияләр.	2	1
5 нчы бүлек. XIX гасыр әдәбияты		8	
тема 5.1 XIX йөз әдәбияты	Практик эш №5. XIX йөз әдәбиятына һәм мәдәниятына күзәтү. Габделжәббар Кандалийның тормыш юлы, ижаты. “Сәхибжамалга” поэмасы	2	1
тема 5.2 Шиһабеддин Мәржәни	Шиһабеддин Мәржәни эшчәнлеген. Мәгърифәтчелек хәрәкәте	2	1
тема 5.3 Каюм Насыри	Каюм Насыри. Тормышы һәм купкырлы эшчәнлеген.	2	1
тема 5.4 Муса Акъегет	Практик эш №6. Муса Акъегет ижаты. “Хисаметдин менла” романы.	2	1
6 нчы бүлек. XX йөз башы әдәбиятына күзәтү		17	

тема 6.1 Гаяз Исхакий. “Ул эле өйлөнмөгөн иде” повестенең сюжеты, композициясе.	Практик эш №7. Гаяз Исхакийның тормыш юлы һәм ижаты. “Ул эле өйлөнмөгөн иде” повестенең сюжеты, композициясе.	2	1
тема 6.2 Габдулла Тукай	Габдулла Тукай ижаты һәм тормыш юлы.	2	1
тема 6.3 Дәрдемәнд	Дәрдемәндең тормыш юлы һәм ижаты.	2	1
тема 6.4 Г.Камал	Практик эш №8. Г.Камалның тормыш юлы һәм ижаты. “Банкрот” пьесасы.	2	1
тема 6.5 Н.Җиһанов	Композитор Н.Җиһанов ижаты.	2	1
тема 6.6 Бакый Урманче	Рәссам Бакый Урманче ижаты.	2	1
тема 6.7 Фатих Әмирхан	Практик эш №9. Фатих Әмирханның тормыш юлы һәм ижаты.	2	2
тема 6.8 Мирхәйдәр Фәйзи	Практик эш №10. Мирхәйдәр Фәйзинең тормыш юлы һәм ижаты “Галиябану” драмасы	2	2
тема 6.9 Сугыш чоры әдәбияты. Үзгәреш чоры әдәбияты.	Сугыш чоры әдәбиятына гомуми күзәтү, сугыш чорында ижат иткән шагыйрьләр һәм язучылар. Үзгәреш чорында ижат иткән шагыйрьләр һәм язучылар.	1	2
Дифзачет		2	
Нәтижә		39	

Уку материалын үзләштерү дәрәжәсен характерлау өчен түбәндәге билгеләр кулланыла:

1. – танышу (элек өйрәнелгән объектларны, үзлекләренә тану);
2. – репродуктив (үрнәк, инструкция яки житәкчелегендәге эшчәнлекне башкару);
3. - нәтижәле (эшчәнлекне планлаштыру һәм мөстәкыйль үтәү, проблемалы мәсьәләләрне хәл итү).

3. УКУ ФӘНЕН ТОРМЫШКА АШЫРУ ШАРТЛАРЫ

3.1. Минималь материал-техник тәмин ителешкә таләпләр:

Фән программасы тормышка ашыру кабинет булуны таләп итә: татар теле һәм әдәбияты кабинеты.

Уку кабинетының җиһазлары:

язу тактасы, киём шкафы, китап шкафы, өстәл (укучылар өчен), өстәл (укытучылар өчен), урындыклар, интерактив такта.

Күрсәтмә пособиеләр:

язучылар портретлары, алфавит, кагыйдәләр стенды, РФ һәм ТР президентлары портретлары.

3.2. Укытуның информатсион тәмин ителеше:

Әдәбият:

Укытучы өчен:

1. Әдәбият. 10 сыйныф: татар телендә гомуми белем бирү оешмалары өчен уку әсбабы. 2 кисәктә. 1 нче кисәк./Ф.Ә. Ганиева, Д.М. Абдуллина, Ч.Р. Рамазанова.-Казан: Татар китап нәшрияты, 2018.-239 б.

2. Махмудов А.Г, Гараева Н.Г., Мухаметзянова Л.Ю. Татар әдәбияты= Татарская литература: Учебник – хрестоматия для студентов сред. спец. заведений.- Казань: Магариф, 2019.-631 б.

3. Рус телендә урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәбендә татар теле һәм әдәбиятын укыту программасы (рус балалары өчен): 1 – 11 сыйныфлар. – Казан: Мәгариф, 2019. – 79 б.

4. Сафиуллина Ф.С., Фәтхуллова К.С. Татар теле: Рус телендә урта гомуми белем бирүче мәкт. 10нчы с-фы өчен д-лек (рус телендә сөйләшүче балалар өчен)/ Тулыл. 3нче басма.- Казан: Мәгариф, 2018.-223б.

5. Сафиуллина Ф.С., Фәтхуллова К.С. Татар теле: Рус телендә урта гомуми белем бирүче мәкт. 11нче с-фы өчен д-лек (рус телендә сөйләшүче балалар өчен)/ Тулыл. 3нче басма.- Казан: Мәгариф, 2017.-255б.

Студентлар өчен

1. Галиуллин К.Р., Раскулова Р.И. Татар теленең орфографик сүзлеге.- Казан: Мәгариф, 2019.-399 б.

2. Гарифуллин С.Ф. Татарча-русча-инглизчә сүзлек.- Казан: Татарстан Республикасы”ХӘТЕР” нәшрияты , 2010.-296 б.

3.Насибуллина Р.Н. Татарский язык в таблицах и схемах для русскоязычных учащихся.- Казань: Гыйлем, 2013.- 64стр.

4.Шаяхметова Л.Х. Татарский язык: интенсивный курс .- Казань: Татар.кн. изд.- во,2012.- 223с.

Интернет – чыганаclar:

1. [Татар теле һәм әдәбияты — Википедия ru.wikipedia.org>wiki/Татар теле](http://ru.wikipedia.org/wiki/Татар_теле)

2. [Казан шәһәре администрациясенең рәсми сайты Week-end в Казани. tatarlar.ru>rubriki/tatresources.html](http://tatarlar.ru/rubriki/tatresources.html)

3. Мин татарча сөйләшәм www.proshkolu.ru

4. Tatar.com.ru : татар теле

5.<https://edu.tatar.ru>

6. белем.ru

Өстәмә:

Таблицалар һәм плакатлар; алышына торган жиһаз һәм күргәзмә эсбаплары; Русско –Татарский словарь, Ф.А.Ганиев, Ф.Ф.Гаффарова, Казань Татарское книжное издательство; Татарча – русча уку – укыту сүзлеге, Ф.А.Ганиев, И.А.Абдуллин, Мәскәү “Рус теле”; “Диктантлар жыентыгы” Ш.Р.Сайкин; “Хәзерге татар әдәби теле” Ф.С.Сафуллина, М.З.Зәкиев; “Башлангыч мәктәптә татар теле укыту методикасы” С.Г.Вагыйзов, Р.Г.Вәлитова; “Татар теленең орфографик – орфоэпик сүзлеге” Х.Сәлимов; “Морфология” М.М. Нигъмәтуллов. “Татар лексикологиясе” Х.Сәлим; “Татар теле” Ч.М.Харисова.

4.ФӘННЕ ҮЗЛӘШТЕРҮНЕҢ НӘТИҖӘСЕН ТИКШЕРҮ ҺӘМ БӘЯЛӘҮ

Укыту нәтижәсе (белергә, эшләргә тиеш)	Уку нәтижәләрен тикшерү һәм бәяләү формалары һәм алымнары
<p>Укучыларның үзләштерергә тиешле белем – күнекмәләре: татар әдәбиятының дөнья күләм тоткан урыны, татар әдәбияты классиклары, аларның әсәрләре турында мәгълүмат; сүз сәнгатең образлы табигате турында; әдипләрнең тормыш һәм ижат юлларының төп факторы; төп әдәби – теоретик төшенчәләр; халык авыз ижаты һәм әдәбият; татар әдәбияты тарихын чорларга бүлү; әдәби әсәрләрнең эчтәлеген һәм төзелешен (тема, идея, сюжет, композиция, образлар системасы һ.б.) анализлы белү; матур темадагы мәңгелек темалар, әдәбиятның башка сәнгать төрләре белән бәйләнеше.</p> <p>Сөйләм эшчәнлегенә таләпләр: Текстның исеме, андагы таныш исемнәр ярдәмендә укучыларның эчтәлекне аңлаулары; укылган текст буенча әңгәмәдә катнаша алу; өйрәнелгән язучылар турында сөйли белү; укылган текстның эчтәлеген сөйли һәм нәтижә ясай белү, аңа үз мөнәсәбәтен белдерә алу; уку һәм сөйләм барышында орфоэпик нормаларны саклау; балалар өчен басылган вакытлы матбугат материалларын уку һәм файдалана алу.</p>	<p>Изложение; инша; тестлар; реферат; эчтәлеген сөйләү; сорауларга җавап бирү; конспектлар төзү.</p>

